

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาอิทธิพลของความเกี่ยวข้องส่วนบุคคล ความน่าเชื่อถือของแหล่ง และคุณภาพของข้อโต้แย้งที่มีต่อเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย โดยทำการศึกษาตามแนวทฤษฎีรูปแบบความเป็นไปได้ของการขยายความในการโน้มน้าวใจ ของ Richard E. Petty และ John T. Cacioppo โดยทำการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาวิเคราะห์ และอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่นำเสนอไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ที่ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยสูงกว่า ผู้ที่ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 2 ผู้ที่ฟังสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยสูงกว่า ผู้ที่ฟังสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 3 ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูงและต่ำ มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 4 ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยสูงกว่า ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง และเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 5 ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการให้เข็มขัดนิรภัยสูงกว่า ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 6 ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการให้เข็มขัดนิรภัยสูงกว่า ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 7 ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการให้เข็มขัดนิรภัยสูงกว่า ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 7 ข้อ ซึ่งสามารถอธิบายตามหลักทฤษฎีได้ดังนี้

จากผลการวิจัยที่พบว่า คะแนนเจตคติต่อการให้เข็มขัดนิรภัยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ จากงานวิจัยต่างประเทศของ Kellman และ Hovland, 1953 (อ้างถึงใน Hovland, Janis และ Kelley, 1966) พบว่า เมื่อกกลุ่มตัวอย่างได้ฟังสารเดียวกัน จากแหล่งข้อมูลการนำเสนอต่างกัน กลุ่มตัวอย่างจะเชื่อถือข้อมูลจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงมากกว่าแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือปานกลาง และต่ำ และจากงานวิจัยของ Hovland และ Mandell, 1952 (อ้างถึงใน Hovland, Janis และ Kelley, 1966) ที่เกี่ยวข้องกับ

ความไว้วางใจของแหล่งที่เสนอข้อมูล ผลที่ได้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความไว้วางใจต่อข้อมูลเดียวกันที่น่าเสนอ จากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง มากกว่าแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ จากผลการวิจัยดังที่ได้กล่าวมา เป็นที่แน่ชัดว่า แหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจความน่าเชื่อถือของสารที่น่าเสนอ ดังนั้นจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยาสูงกว่า เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการวิจัย ที่พบว่า คะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยาของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ฟังสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ฟังสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 2 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ได้ฟังสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก จะเกิดการประเมินว่า สารที่ได้ฟังเป็นสารที่มีความสำคัญ มีเหตุผลที่เป็นจริง ไม่อาจโต้เถียงได้ และสารนั้นมีการแสดงหลักฐานอ้างอิง สนับสนุนประเด็นของสาร ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความเชื่อถือในสารนั้น ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ฟังสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก ประเมินว่าสารนั้นไม่มีความสำคัญ ไม่เป็นจริง และไม่เกิดความเชื่อถือในสารนั้น ดังนั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างฟังสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยาสูงกว่า เมื่อได้ฟังสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการทดลองที่พบว่า คะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูง และต่ำ แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 3 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ Petty และคณะ (1994) กล่าวว่า ความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของบุคคลในการวิเคราะห์สารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ของตน สารโน้มน้าวใจบางสารมีอิทธิพลต่อบุคคลทุกคน แต่ในขณะที่สารโน้มน้าวใจบางสารมีอิทธิพลต่อบุคคลบางกลุ่มหรือบางคน ขึ้นอยู่กับว่า สารที่น่าเสนอนั้นมีความเกี่ยวข้องกับตนเองมากน้อยเพียงไร บุคคลที่ได้รับสารที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูง น่าจะเกิดแรงจูงใจที่จะวิเคราะห์สาร และถูกโน้มน้าวใจได้

มากกว่าบุคคลที่ได้รับสารที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำ เนื่องจากว่า บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูง เห็นว่าสารที่ได้ฟังนั้นมีผลกระทบทั้งทางด้านบวก และด้านลบกับชีวิตของตนเอง จึงทำให้บุคคลเกิดแรงงูใจในการวิเคราะห์และประมวลสาร

ในขณะที่บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำ เห็นว่าสารที่ได้ฟังนั้นมีผลกระทบต่อตนเองน้อย จึงไม่เกิดแรงงูใจในการวิเคราะห์ และประมวลสาร ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูง มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำมีนัยสำคัญ



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐาน ข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 7 สามารถสรุปได้ด้วยแผนภาพ ดังภาพที่ 2
 ภาพที่ 2 สมมติฐาน ข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 7 ในการวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของความเกี่ยวข้อง
 ส่วนบุคคลความน่าเชื่อถือของแหล่ง และคุณภาพของข้อโต้แย้งที่มีต่อเจตคติ
 ต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย”

	HPR		>	(3) LPR	
	SAQ	(2) WAQ		SAQ	(2) WAQ
HCS ∨ (1)	เงื่อนไขที่ 1	> เงื่อนไขที่ 2		เงื่อนไขที่ 3 ∨	เงื่อนไขที่ 4 ∨
LCS	เงื่อนไขที่ 5	> เงื่อนไขที่ 6		เงื่อนไขที่ 7	เงื่อนไขที่ 8

- หมายเหตุ** HPR หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง
 LPR หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลต่ำ
 HCS หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่พึงสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง
 LCS หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่พึงสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ
 SAQ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่พึงสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก
 WAQ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่พึงสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก

จากผลการวิจัยที่พบว่า คะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง เมื่อได้พึงสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก (เงื่อนไขที่ 1) สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง เมื่อได้พึงสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก (เงื่อนไขที่ 2) อย่างมีนัยสำคัญ และ คะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง เมื่อได้พึงสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ และเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก (เงื่อนไขที่ 5) สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้อง

ส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก (เงื่อนไขที่ 6) อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 และ ข้อที่ 5 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ จากรูปแบบความเป็นไปได้ของการขยายความในการโน้มน้าวใจ Petty และ Cacioppo (1986a, 1986b) กล่าวว่า การที่บุคคลมีความเกี่ยวข้องกับสารที่น่าเสนอสูงก็น่ากระตุ้นให้บุคคลมีแรงจูงใจในการประมวลเนื้อหาของสาร และหากสารมีข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก (strong argument) ก็จะทำให้บุคคลมีเจตคติไปตามทิศทางของสาร โดยไม่คำนึงว่าสารที่เสนอเพื่อทำการโน้มน้าวใจ ถูกเสนอจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงหรือต่ำ แต่หากสารนั้นมีข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก (weak argument) ก็จะทำให้บุคคลมีเจตคติไปในทิศทางตรงกันข้ามกับสาร และจากงานวิจัยของ Petty, Cacioppo และ Goldman (1981) พบว่า ในกรณีที่บุคคลมีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูงกับสารที่น่าเสนอ คุณภาพข้อโต้แย้งของสาร มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติมากกว่า ความน่าเชื่อถือของแหล่ง ทั้งนี้เพราะถ้าบุคคลรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่น่าเสนอมีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลแล้ว การที่พวกเขาเหล่านั้นจะเชื่อถือในเรื่องนั้นๆ จะต้องมีความเหตุผลรองรับและอธิบายได้ โดยที่ไม่สนใจว่าเรื่องนั้นๆ จะมาจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงไร จากคำกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการให้เข็มขัดนิรภัยสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ และ กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการให้เข็มขัดนิรภัย สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก อย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการทดลองที่พบว่า คะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง และเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก (เงื่อนไขที่ 3) สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก (เงื่อนไขที่ 7) อย่างมีนัยสำคัญ และ คะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก (เงื่อนไขที่ 4) สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก (เงื่อนไขที่ 8) อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 และ ข้อที่ 7 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ จากรูปแบบความเป็นไปได้ของการขยายความในการโน้มน้าวใจ Petty และ Cacioppo (1986a, 1986b) กล่าวว่า ในสถานการณ์ที่บุคคลมีความเป็นไปได้ของการขยายความต่ำ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากสารที่น่าเสนอเพื่อการโน้มน้าวใจมีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคล ส่งผลให้แรงจูงใจที่จะพิจารณาเกี่ยวกับสารนั้นก็ลดต่ำลงไปด้วย บุคคลจะไม่ใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างระมัดระวัง บุคคลจะถูกโน้มน้าวใจโดยอาศัยสิ่งชี้แนะสายเปลือก โดยที่บุคคลอาจจะหันมาพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งเป็นสิ่งชี้แนะสายเปลือก แหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงจะเป็นตัวแปรที่สนับสนุนข้อมูลในสารนั้น โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของข้อโต้แย้ง และจากงานวิจัยของ Johnson และ Scileppi (1969 อ้างถึงใน Petty, Cacioppo และ Goldman, 1981) แสดงให้เห็นว่า ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลมีอิทธิพลต่อการยอมรับของบุคคลเมื่อบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับสารที่น่าเสนอ ซึ่งงานวิจัยของ Chaiken (1980) ก็กล่าวทำนองเดียวกันว่า ในกรณีที่บุคคลมีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำกับสารที่น่าเสนอ บุคคลจะให้ความสำคัญกับแหล่งที่น่าเชื่อถือของข้อมูลในการนำเสนอสาร นอกจากนี้ Petty, Cacioppo และ Goldman (1981) ได้ทำการวิจัยและพบว่า ในกรณีที่บุคคลมีความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคลต่ำกับสารที่น่าเสนอ บุคคลจะให้ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือของแหล่ง โดยเห็นได้จากแหล่งที่มีความเชี่ยวชาญมาก ทำให้บุคคลเปลี่ยน

เจตคติไปตามทิศทางของสารมากกว่า แหล่งที่มีความเชี่ยวชาญน้อย โดยที่ไม่พิจารณาว่า
 คุณภาพของข้อโต้แย้งของสารที่นำเสนอ นั้นมีน้ำหนักหรือไม่ จากคำกล่าวข้างต้น
 สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่ง
 ที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัด
 นิรภัย สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มี
 ความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ และ กลุ่มตัวอย่างที่มี
 ความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็น
 ข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี
 ความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็น
 ข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ



ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย